

Nr 222.

Av herr **Lindhagen**, om *avfattningen av kamrarnes protokoll m. m.*

Vid denna riksdag har man i Andra kammaren överraskats av, att väckta motioner ej upptagits på föredragningslistan och följaktligen ej heller i protokollet, i den ordning de blivit väckta. Har en motionär framburit flera motioner, som sedan på angivet sätt skingrats, har det sett ut som motionären vid olika tillfällen under samma plenum antecknat sig till erhållandet av ordet. Denna företeelse lär vara föranledd av att kanslideputerade genom någon tillskyndan anbefallit, att de väckta motionerna skulle icke få den ordningsföljd, i vilken de blivit väckta, utan ordnas gruppvis så, att motioner, som hänvisas till samma utskott, komme i en fortlöpande ordningsföljd. Därmed skulle vinnas, att utskotten ej behövde vid rekvisitioner av motionsexemplar för sina ledamöter tillspillogiva exemplar av andra motioner, som tillhöra andra utskotts behandling.

Detta tillvägagående kan ej vara riktigt. Protokollet kommer att innefatta en falsk framställning av vad som verkligen tilldragit sig. En motionär måste också anses ha en ovillkorlig rätt, att hans motioner erhålla den ordningsföljd vari de blivit väckta. Detta kan vara det enda sätt, som står honom till buds, att angiva och bevara ett enhetligt eller logiskt grepp på ett visst ämne, innan dess delar sedan av formella skäl skingras till behandling i olika utskott.

Dessa åtgöranden leda uppmärksamheten även på två andra saker. Den ena är att den lovlige omtanken om minskning av tryckningskostnaderna ej får obehörigen tillgodoses på bekostnad av den sakliga behandlingen. Den andra är att fullständig anarki nu råder i fråga om utskottbetänkandenas metoder att återgiva motionernas innehåll.

Ur den sakliga behandlingens synpunkt är det enda riktiga, att varje motion tryckes för sig, såsom exempelvis sker med alla motioner inom Stockholms stadsfullmäktige. Detta lär välla något ökade tryck-

ningskostnader men leder till fördelar, som äro väl värda den uppoffringen.

Varje utskott kan på detta sätt få uteslutande det tryck som utskottet har att göra med, utan att man för ändamålet behöver skriva falska protokoll i Riksdagens protokoll.

Vidare kommer på det sättet alla framtida rekvisitioner från ämbetsverk, kommittéer eller enskilda av motioner, som väckts i ett visst ämne, att kunna effektueras med avlämnande av endast det tryck som är i fråga. Som det nu är ställt, följer med en sådan rekvisition även i andra ämnen väckta motioner, som inbundits i samma motionshäfte. Detta är särdeles obekvämt och även ett oförsvarligt slöseri. Men ännu värre är, att tryck av andra saker på detta sätt ofta helt och hållet utgår, så att när behov även därav yppas, sådant ej står att få. Man bör således här tänka framför allt på framtiden.

Den besparing i onödigt bortkastat tryck som under pågående riksdag skulle vinnas med den nya åtgärden motväges för övrigt i viss mån därav att motionärerna mer än förut få sina motioner sammanblandade med annat tryck och därigenom, då de rekvirera exemplar av sina framställningar, därmed även spolia ännu annat tryck i samma motionshäfte.

Det har sagts, att särtryck av de olika motionerna skulle bereda kamrarnas ledamöter svårigheter att hålla reda på desamma. Detta är en onödig farhåga. Tvärtom blir det mycket lättare att hålla reda på dem i sin ordningsföljd. De bliva ock mera tillgängliga och giva sig bättre tillkänna, så att de ha större utsikter att bliva lästa.

Den andra frågan var motioners återgivande i utskottsbetänkanden. Det får väl anses obestriddigt, att den möda, som nedlägges på att motivera de talrika motionerna i Riksdagen, bör komma till nytta på det sättet att Riksdagens ledamöter sättas i tillfälle att taga del av motiven vid avgörandet, så att ej ledamöterna gå till beslut utan att hava iu-hämtat kännedom om de åberopade grunderna för framställningen. Bäst sker detta, då, såsom de flesta utskott hittills iakttagit, motionerna intagas i själva betänkandet. Därmed vinnes ock framdeles den fördelen, att vid rekvisition av betänkandet får man ämnet i ett sammanhang och behöver ej särskilt rekvirera även motionen.

Statsutskottet har emellertid merendels ej pläгат intaga i betänkandet motiveringen till motioner. För kungliga propositioners motivering har däremot vidlyftigt redogjorts, och på sista tiden pläga de ofta i sin helhet bifogas utskottsbetänkandet, särskilt betänkandet över statsverkspropositionen. Detta är en obehörig ringaktning för motionerna och kanske

en av anledningarna till den ytliga behandling, som statsutskottet av gammalt ofta ägnar motionärers framställningar.

På senare tider har även andra utskott här och var godtyckligt börjat införa enahanda metod att ej återgiva motiveringen utan därutinnan endast hänvisa till motionen. Detta är icke gagneligt, ty det måste ske på det sakliga bedömandets bekostnad. Det är nu en gång så, att Riksdagens ledamöter på detta sätt i ännu större utsträckning än eljest aldrig komma att läsa motiveringen. Att leta fram motionen bland de länge sedan bekomna handlingarna försummas lätt, där det ej omöjliggöres av att handlingarna bortkommit. Särskilt med det nuvarande systemet att inhäfta flera motioner i ett häfte blir eftersökandet besvärligare på samma gång det blir obekvämare att draga med sig hela häftet till Riksdagen för ett ärendes skull och sedan tänka på att taga det hem igen för att gömmas för behandlingen av andra ärenden. Även för en sådan behandling skulle motionernas tryckande var för sig bereda en ökad bekvämlighet.

Emellertid bör som sagt saken ovillkorligen ordnas så att utskottet tillhandahåller även motiveringen. Någon gång har man försökt att göra detta genom ett sammandraget referat av en motions innehåll. Detta innebär dock ett ökat besvär för utskottet och förslagsställaren kan ej heller vara nöjd därmed. Enda sättet är att motiveringen i sin helhet intages i betänkandet eller också, som på senare tider skett med kungl. propositioner och även någon gång med motioner, att ett exemplar av originalframställningen vidfogas utskottsbetänkandet. Denna senare metod möjliggöres för alla förekommande fall också endast genom att motionerna tryckas var för sig. Därigenom skulle även avsevärda besparingar i tryckningskostnader vinnas samt det bundna riksdagstrycket minskas i omfång beträffande utskottsbetänkandena i större omfattning än som motionsbanden skulle ökas i omfång genom motionernas särtryckning. Men som sagt utskottsbetänkandena bleve på detta sätt obekvämare att använda, då man för att få kännedom om ett ärendes handläggning även måste gå till motionsbanden.

Vad man emellertid kan fordra är att det blir lika praxis för alla utskott och ej ett sådant godtycke som nu äger rum.

Det hemställes alltså,

att Riksdagen eller där kammare äger ensam besluta, kamrarne var för sig måtte:

1:o) förklara, att kamrarnas protokoll beträffande väckta motioner böra återgiva förhandlingarna sådana

de verkligen ägt rum och motioner således upptagas i den ordning, de blivit väckta;

2:o) besluta, att alla motioner skola tryckas särskilt var för sig och ej flera sammanföras i ett häfte;

3:o) besluta antingen att i samtliga utskottsbetänkanden, som behandla väckt motion, denna skall i sin helhet intagas i betänkandet eller ock att i alla dylika fall motionen skall bifogas betänkandet som bilaga.

Stockholm den 1 februari 1913.

Carl Lindhagen.